

Pa pošti prejemani:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

Vupravništvu prejemani:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 93.

V Ljubljani, v četrtek 24. aprila 1902.

Letnik XXX.

Zmedeni.

Mogočno se je vzdignil v Avstriji glas: »Proč od Rima!« Začeli so reformirati. Vero, ki ukazuje, da se ne sme pijančevati, je hotel reformirati Schönerer, vero, ki pravi: Ne prešestvaj! je hotel zboljšati Wolf. »Proč od Rima!« ta glas se je silno dopadel našim slovenskim liberalcem, in prežvekali so ga v svojih listih, da je bilo že kar ostudno.

No, Wolf jo je izkupil in je prišel tako daleč, da se že več z njim dvobojevati nočejo, češ da še za ta pač malo častni posel nima več dovolj časti. »Los von Rom!« tako mogočno započel, je skoro vsahnul v pesku.

Zdaj se jim je štrna zmešala. Eden najgrjih listov, pravi nagrabek vse umazanije, je inomosteki »Scherer«. Izdal je posebno številko »Ulrich Hutten Nummere«, v kateri je zopet nagrabil skup vse, kar je mogel najti sramotilnega proti katoličanstvu. Poslal jo je pisatelju Karolu Bleibtreu s prošnjo, naj o njej izreče svojo misel. Saj Bleibtreu je tudi daleč »proč od Rima«. On je potomec stare protestantske rodbine, a je zavrzel vse krščanstvo, tudi lutrovsko, ter je postal »teozof« ali »ezoteričen buddhist«, nekakov pristaš one panteistično-mitologične mešanice, katero je v svojih poetičnejših letih opeval tudi naš Aškerc.

Bleibtreu je odpisal. A »Scherer« tega pisma ni priobčil. Zato ga je priobčil Bleibtreu v dunajskem listu »Die Fackel«, kate-rega, mimogrede bodi povedano — izdaja neki jud, ki je včasih — antisemit. V tem pismu pravi omenjeni »teozof«:

»S tem, da kdo vedno udriha po »Rimcih«, še ne postane svoboden mož. Danes sicer ne sežigajo krivovercev, a svobodno misel zavirati zna protestantska cerkev ravno tako, kakor katoliška. A po navadi je še celo nesprotno: Za socialna vprašanja najdemo v katoliški duhovščini veliko več smisla, kakor pri protestantih. To je naravno. Ponosni Rim ni odvisen od države

in se ji ne klanja, med tem, ko je protestantska cerkev ponižna državna služinčad. Kjerkoli so protestantje imeli moč v rokah, recimo v Genevi, Holandiji, Skandinaviji, na Angleškem in Škotskem, so besneli proti drugovercem in svobodomislcem. Kje je neki takozvana reformacija pospeševala prasto misel in svobodno preiskovanje?

»Ni mi na misli, da bi tajil razne zgodovinske grehe posameznih papežev. A ti izginjajo, če jih primerjamo z blagoslovom papeštva in z veličastnostjo cele stavbe. Nekaj neizobraženih in nepredvidnih kaplanov — to še ni katoliška cerkev. In najbolj razupiti jezuitje, katerih ta ali oni mogoče da ima marsikaj na vesti, gotovo po svoji duševni izobrazbi, še bolj pa po jekleni požrtvovalnosti za svoje uzore neskončno presegajo protestantske pridigarje.

»Svobodno vsakomu, da zanikuje te uzore. A toliko objektivnosti si mora vendar vsakdo ohraniti, da ima spoštovanje pred veličastno disciplino katoliške duhovščine. Kdo bi tajil napake posameznikov? Mogoče, da je celibat ali izpoved postala temu ali onemu povod k prestopku — a Gregor VII je bil eden največjih mož vseh časov, in on je pač dobro vedel, kaj je hotel doseči, ko je zahteval od svečeništva vzvišenosti in svetosti.«

Tako Bleibtreu. Mi smo navedli njegovo besedo, da se iz njih razvidi, kako je moderni čas popolnoma nezmožen, da bi nam kaj boljšega podal namestu katoličanstva. Kdor ga zavrže, brez upa tava, da bi dobil nazaj izgubljene ideale.

Govor posl. Žitnika.

(V drž. zboru dne 15. aprila.)

(Dalje.)

Ponemčevalnice.

S tem, da se šole na Koroškem dele v nemške in slovenske oddelke, hočejo kratkoma onemogočiti ustanovitev in obstanek slovenskih šol, ob enem pa zadržavati in ogreniti vse težnje in pritožbe koroških Slovencev, ki se še zavedajo svoje narodnosti.

Kakor sem že omenil, je na Koroškem 83 dvojezičnih, v istini nemških ljudskih šol, katere obsekuje nad 11.000 slovenskih otrok. Na teh šolah se le prvo šolsko leto rabi slovensko-nemški abecednik, v vseh ostalih šolskih letih je ves pouk v nemškem jeziku, v rabi so le nemške knjige ter poučujejo večinoma učitelji, ki niso zmožni jezika otrok, to je slovenskega.

Nočem izreči svoje sodbe o teh šolah, temveč navajam besede mož, ki gotovo dobro poznajo koroške razmere. Tako je dne 26. svečana 1897 g. dež. predsednik koroški v dež. zboru odgovarjal na pritožbe slovenskih poslancev glede teh šol. Nato mu odgovori poslanec nemške narodnosti: »Pri-trjujem gosp. dež. predsedniku, da se mora tam, kjer je v soli več slovenskih otrok, pouk pričnati v slovenskem jeziku. Toda moja misel pa je tudi, da se morajo otroci v slovenskem jeziku vsaj nekaj predmetov učiti skozi vsa šolska leta, in ne samo v nemškem. Cesar se otroci nauče iz slovnice in vaj, to je jako malo in se hitro razkadi, ako se otroci ne vadijo jezika (slovenskega) v razgovorih.«

To gotovo ni pretirano, kar zahteva ta poslanec, in prebivalstvo bi bilo zadovoljno. (Koroški poslanec kliče: In to je rekel nemški poslanec?) Da, poslanec nemškega pokolenja.

Dne 24. sušca 1899 je v koroškem deželnem zboru rekel mej drugim poslanec Muri: »Pouk v nemškem jeziku se na teh utrakvističnih šolah že kmalu v začetku pričinja, ko otroci še brati ne znajo, seveda še manj pa spisje.«

Ta poslanec je navajal odlok dež. šol. sveta z dne 2. svečana 1891 št. 1633, v katerem se glasi: »Z abecednikom se mora pričeti v prvem in drugem šolskem letu in otroci se morajo polagoma vpeljati v nemščino.«

»A ta polagoma — pravi govornik — se prične že v nekaterih tednih, ko otroci še pojma nimajo o nemškem jeziku.«

Dalje ukazuje odlok: »Od tretjega šol-

skega leta pa se mora slovenski jezik v vseh oddelkih učiti po tri ure na teden. Za ta slovenski pouk pa se morajo vse učne ure brez izjeme preložiti na konec pouka, da se morejo odstraniti vsi tisti otroci, ki se na željo starišev nočejo udeleževati slovenskega pouka.«

Gospodje, ali veste, zakaj je dež. šol. svet postavil slovenske ure na konec pouka? Da otroci beže iz šol.

Poslancu Muriju je odgovarjal gosp. dr. Lemisch. (Posl. dr. Lemisch: Kateri pa! Saj jih je več!) Sodim, da ste bili Vi, gosp. tovariš. Torej g. dr. Lemisch pravi: »Gosp. Muri trdi, da učitelji proti ukazu na dvojezičnih šolah že čez nekaj tednov pričnajo v nemškem jeziku poučevati, mesto da bi otroke s pomočjo slovenskega jezika učili nemškega jezika. Ako je to res, potem tudi jaz priznam, da to početje ni pravo in je naravno, da učitelji ne dosežejo nobenega učnega uspeha.«

Dobro, jaz pritrdim g. dr. Lemischu, ker učni uspehi res niso v nobenem pravem razmerju z velikimi stroški za take šole.

Navesti hočem še sodbo nekega pedagoga. Ta pravi: »Dvojezične šole na Koroškem se le po imenu take, v istini pa so le ponemčevalnice. Namen teh šol je, da se slovenski otroci nauče nemškega jezika v govoru in pisavi. Ali pa ljudska šola s tem doseže pravi svoj namen, to je vprašanje, pa je tudi nemogoče in tega dež. šol. svet tudi ne zahteva. Saj je pred nekaterimi leti rekel dež. šol. nadzornik nekemu učitelju: »Ako otrokom v vsaki uri v prvem letu ubijete v glavo le pet nemških besed, ste zadostili svoji nalogi.«

Ko pa mu učitelj odvrne, da bi potem otroci koncem šol. leta še brati ne znali, reče nadzornik živahno: »To naj zagovarja dež. šol. svet!«

»Kako naj učitelj s slovenskimi otroci doseže iste učne uspehe, kakor z nemškimi, ako slovenski otroci vsaj tri leta potrebujejo, da morejo za silo razumeti nemški

LISTEK.

[31] Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

XII.

Ko so zvenele zadnje strune z nerazločno nezadovoljnostjo in žalostjo, se je ozrla Ana Mihajlovna v obraz svojega sina in opazila na njem izraz, ki se ji je zdel znan. Spomnila se je solnčnega dneva one davne pomladi, ko je njen otrok ležal na rečnem bregu, strl od preostrih vtiskov vstajajoče pomladne prirode.

Pa ta izraz je zapazila samo ona. V salonu se je začelo šumno pogovarjanje. Oče stavruđenko je kričaje nekaj pripovedoval Maksimu, mladi ljudje, še vznemirjeni in razburjeni, so glasbeniku stiskali roke in mu prorokovali širono umetniško slavo.

»Da, to je res!« je potrdil starejši brat. »Vi ste čudovito srečno zadeli značaj narodnih melodij. Vi ste se vživeli vanje in jih imate popolnoma v oblasti. Pa povejte mi, prosim, kako skladbo ste igrali spočetka?«

Peter je imenoval italijansko skladbo.

»Saj sem mislil tako«, je odgovoril mladi človek. »Malo mi je znana . . . Vi imate čudovito izviren način izpeljave. Mnogi

igrajo boljše, toda tako, kakor vi je, ni še nihče. To je . . . takorekoč prevod iz italijanskega glasbenega jezika na maloruski. Treba vam je še malo resne šole in potem . . .«

Slepec je poslušal z zanimanjem. Zdaj je bil prvič središče teh živahnih pogovorov, in v njegovi duši se je porodila ponosna zavest lastne moči. Ali menda niso ti zvoki, ki so mu zdaj prinesli toliko nezadovoljstva in trpljenja, kakor še nikoli v življenju, s tolikim uspehom delovali na druge ljudi? Torej more tudi on kaj doseči v življenju. Sedel je na svojem stolu, roko je imel še na tipkah; kar je v sumu pogovorov začutil na svoji roki vroč dotikljaj. Evelina je prišla k njemu, neopaženo mu je stiskala prste in pošepetala z veselim vznemirjenjem:

»Ali si slisal? Tudi ti imaš svoj poklic . . . Ko bi videl, ko bi vedel, kaj lahko napraviš z vsemi nami . . .«

Slepec se je zdrznil in vzravnal.

Nihče razen matere ni opazil tega kratkega prizora. Njeno lice je zažarelo, kakor pod prvim poljubom mladostne ljubezni.

Slepec je sedel še vedno na istem mestu. Boril se je s silnimi vtiski nove sreče in morebiti je tudi čutil bližanje nevihte,

ki je že kakor nejasen težek oblak vstajala od nekod iz globine njegovega duha.

Šesto poglavje.

I.

Drugi dan se je Peter zgodaj zbudil. V sobi je bilo tiho in tudi drugod se še ni začelo dnevno življenje. Skozi okno, ki je bilo po noči odprto, se je iz vrta vlivala svežost zgodnjega jutra. Kljub svoji slepoti je Peter razločno čutil prirodo. Vedel je, da je še zgodaj, da je okno odprto — šuštenje mladik se je razlegalo javno in blizu, brez pregraje in ovire. Danes je Peter vse to čutil posebno jasno: vedel je celo, da v sobo gleda solnce in da se z vej usuje rosa, če se jih dotakne skozi okno. Razun tega je pa še čutil, da je vse njegovo bistvo prepolno nekega novega neizvedljivega čuvstva.

Nekoliko minut je ležal v postelji in prisluškoval tiho ščebetanje drobne tice v vrtu in čudno čuvstvo, naraščajoče v njegovem srcu.

»Kaj se je zgodilo z menoj?« je pomislil in v istem trenutku so se mu v spominu oglasile besede, ki jih je ona izpregovorila včeraj, v mraku pri starem mlinu: »Ali še nisi nikoli mislil na to? . . . Kako si nespameten!«

Res, nikoli ni mislil o tem. Njena bližina mu je bila prijetna, pa do včerajšnjega dne ni čutil tega, kakor mi ne čutimo zraka, ki v njem dihamo. Te preproste besede so včeraj pale v njegovo dušo, kakor z višine pada kamen na zrkalno površje vode: še pred trenutkom je bila ravna in je mirno odbijala solnčno svetlobo in sinje nebo . . . en sam udarec — in vzburkala se je do dna.

Zdaj se je vzbudil s prenovljeno dušo in njegova tovarišica se mu je kazala v novi luči. Spominjal se je vsega, kar se je včeraj zgodilo, do najmanjših podrobnosti, in z začudenjem je prisluškoval njen »novi« glas, kakor si ga je predstavljal v svoji domišljiji: »Ljubim . . . Kako si neumen! . . .«

Hitro je skočil po kencu, se oblekel in stekel po rosnih vrtnih stezah k staremu mlinu. Voda je žuborela kakor včeraj in tudi bezeg je šepetal, samo da je včeraj bilo temno, zdaj je pa bilo svetlo solnčno jutro. In še nikoli ni tako jasno čutil svetlobe. Zdelo se mu je, da so ob enem z vonjavo vlago, s čuvstvom jutranje svežosti v njega prodirali ti smehljajoči žarki veselega dneva in žgačkali njegove živce.

(Dalje prib.)

5010

pouk. Vsa ta leta so torej za vzgojo mladine zgubljena.

Valed teh nezdravih in krivičnih šolskih razmer trpi ves kulturni razvoj, pa tudi narodni obstanek slovenskega rodu na Koroškem. Slovensko prebivalstvo mora duševno in gmočno propasti v tej zanemarjenosti. (Pritrjevanje na desnici, koroški nemški poslanci ugovarjajo.)

Zahteve koroških Slovencev gotovo niso pretirane — tega ne morete tajiti —, po moji sodbi še preskromne. Te zahteve soglašajo z načeli prave pedagogike, z določbami ustave in šolskih zakonov.

Zato menim, da bi visoka naučna uprava — ko bi imela količkaj dobre volje — lahko odpravila to veliko krivico, ki jo morajo navzlic raznim pritožbam že desetletja prenašati vedno lojalni in cesarju udani koroški Slovenci.

Kaj je potrebno?

Da se te razmere zboljšajo, morala bi c. kr. naučna uprava najprvo razveljaviti odlok c. kr. dež. šol. sveta v Celovcu z dne 26. sept. 1890 št. 1623, ki določa učni načrt za slovenski pouk na dvojezičnih šolah. Dalje bi morala razveljaviti odlok dež. šol. sveta z dne 9. nov. 1891, št. 3178 glede fakultativnega pouka v slovenščini po 3 ure na teden.

Namesto teh odlokov bi morala namreč uprava izdati načelno, za vse slovenske in dvojezične šole na Koroškem veljavno naredbu, po kateri bi se vsi slovenski otroci morali poučevati v slovenskem jeziku; nemščina pa naj bi se vpeljala kot obvezni predmet po natančno določenem načrtu, če to želé stariši in tisti, ki šolo vzdržujejo.

Učiteljsiše.

Že preje sem omenil, da na utrakvističnih ali dvojezičnih, v istini pa nemških šolah poučuje 105 učiteljev slovenske in 40 učiteljev nemške narodnosti. Dalje je v slovenskih delih Koroške še 30 čisto nemških šol, na katerih poučuje poleg 27 slovenskih 58 nemških učiteljev. Sicer so mogoče izjeme, da se tudi učitelj nemške narodnosti toliko nauči slovenskega jezika, da more s pridom poučevati tudi slovenske otroke. A to so, žal, le izjeme.

Mi ne smemo prezreti, da tudi učiteljski kandidati slovenske narodnosti v večini niso zmožni slovenskega jezika v isti meri, da bi mogli uspešno poučevati otroke v slovenskem jeziku. In zakaj? Ker na c. kr. učiteljskišči v Celovcu niti za Slovence slovenščina ni obvezen predmet.

Ali ni naravno in umevno, da bi na ljudskih šolah za slovenske otroke morali biti nameščeni le taki učitelji, ki so slovenskega jezika popolnoma zmožni? Saj pravi § 64. organizacijskega statuta, da morajo taki učitelji »biti popolnoma zmožni v besedi in pismu drugega deželnega jezika«. Torej bi morali dokazati to znanje z zrelostnim izpitom in izpričevalom učiteljske usposobljenosti.

In vendar niti učenci na vadnici, niti gojenci na učiteljskišči niso obvezani, udeleževati se slovenskega pouka. To je pa glavna napaka in vzrok žalostnih razmer v koroških šolah. Vsak učenec, ki obiskuje slovenski pouk, more koncem semestra, če hoče ali če dobi slab red, izstopiti iz slovenske ure. Sedaj se slovenščina poučuje na vadnici po štiri ure na teden, v I. in II. letniku na pripravnici po tri ure, v III. in IV. letniku po dve uri in v metodiki (v praktičnem tečaju) v IV. letniku po dve uri.

Učnih ur bi še ne bilo tako malo, toda obisk slovenskega pouka je res žalosten. V tekočem šolskem letu je na vadnici le pet učencev, v I. letniku na pripravnici 1 gojenec, v II. letniku 7, v III. jih je 5 in v IV. tudi samo 1 gojenec, ki obiskujejo prstovoljno slovenske ure. Od vseh 164 učencev torej le 19!!

Iz tega pa je razvidno, da naučna uprava — tudi ko bi hotela — ne more dobiti dovolj slovenščine zmožnih učiteljev za slovenske šole. (Poslanec dr. Lemisch: Tega je kriv profesor! — Poslanec Orasch: Le tisti more biti nameščen, ki je iz slovenščine naredil izpit.) Jaz v istini ne vem, kako si tu pomagajo.

Zato bi morala naučna uprava skrbeti, da je

1. za vse učence na vadnici in gojence na pripravnici, ki so slovenskega rodu, pouk v slovenskem jeziku obvezen (obligaten). Sedaj se smejo tudi kandidati slovenskega rodu oglasiti kot Nemci in so slovenskega pouka oproščeni.

2. Učne ure za slovenščino bi se morale pomnožiti vsaj na štiri v vsakem letniku. V IV. letniku pa bi se morala vsaj ena slovenska ura porabiti za praktično metodiko.

3. Za humanistične predmete bi moralo biti določeno novo učno mesto za profesorja, ki je usposobljen za slovensko predavanje.

4. Deželni šolski nadzornik za ljudske šole bi moral biti slovenščine popolnoma zmožen, ako hoče izvrševati svoje dolžnosti.

5. Ker primanjkuje slovenskih kandidatov, morala bi naučna uprava za slovenske kandidate vsako leto razpisati vsaj 10 ustanov po 100 gl. Potem že dobite kandidate! (Dalje prih.)

Državni zbor.

Poslanska zbornica je imela včeraj 128. sejo v tem zasedanju ter razpravljala o »direktnih davkih«. Seja je bila skrajno dolgačasna. Za prvi govornik, finančni minister, je imel izredno malo poslušalcev, pozneje pa, ko so govorili poslanci Kaspar, Wolf, Schreiter, Tschan, Dierzer, Pospisil in Rotter, se je skrčilo število poslušalcev na 18 do 24. Tudi v prostorih izvan zbornice je bilo komaj toliko poslancev, da bi bila v slučaju potrebe zbornica sklepna. Nekaj več poslancev je privabil v zbornico občen smeh mej govorom štajerskega vsenemca Malika, ki je podajal razne dokaze o »uljudnosti« davčnih organov napram davkoplačevalcem. Posebno veselost je vzbudil slučaj, da je bil nekdo oproščen kazni v zadevi monopolnega prestopka, obenem se mu je pa na odloku pripomnilo, da se proti temu odloku lahko pritoži. — Razprava se nadaljuje danes.

Koncem seje so se sošli v posvet načelniki vseh parlamentarnih klubov razun vsenemcev. Predsednik grof Vetter je stavil na dnevni red vprašanje, kako bi bilo možno vriniti mej budgetno razpravo načrt o uredbi hišnorazrednega davka za s Prago združene občine ter glede odpisa zemljiškega davka pri elementarnih neugodah. Predlog so zagovarjali Cehi, odločno pa pobijali Nemci, posebno Gross in Derschatta, ki sta vztrajala na stališču, da se v proračunsko razpravo ne sme ničesar vrivati. Poslanec Treuinfels se je izjavil za češki predlog le za slučaj, če se zgodi isto s predlogo o termino-kupčiji. Konečno je predsednik pritrdil večini govornikov, da se mej budgetno razpravo ne obravnava nobena druga stvar in da prideta zgoraj omenjena načrta po sklepu proračunske razprave na vrsto pred predlogo o termino-kupčiji. — O najvažnejši stvari, o okrajšanju budgetne razprave, se pa včeraj ni nič govorilo.

Pododsek gospodarskega odbora je včeraj razpravljala o Irotovem predlogu glede termino-kupčije. V debato je posegel ope-tovano kmečki »prijatelj« Beck in ministerialni svetnik Pitreich.

Prememba v poljedelskem ministertvu.

Razni nemški listi trdovratno vzdržujejo vest, da je stališče sedanjega poljedelskega ministra barona Giovanellija zelo omajano. Mož je, kakor znano, prijatelj borznih baronov in termino-kupčije in je ravno vsled tega odslovil svetnika Scheimpfluga, ker se je ta potegoval za koristi zatiranega kmečkega stanu. S tega stališča bi torej razun borzijancev nihče ne žaloval po njem. Za njegovega naslednika se imenuje grof Ferdinand Buquoy, ki pripada češkemu konservativnemu plemstvu. Ta mož ima po poročilu listov vse potrebne zmožnosti za poljedelskega ministra; poučen je o vseh agrarnih in deželno-kulturnih zadevah, on je v pravem pomenu besede agrarac. S politiko se doslej ni dosti ukvarjal, pač pa je znan kot narodno gospodarski pisatelj. Posebno svojo zmožnost je pokazal s spisom »Nevarnosti vzhoda za evropsko poljedelstvo«.

Dne 6. t. m. je govoril na zboru nemške kmečke zveze za češko, kjer je raz-

pravljala najbolj pereča agrarna vprašanja. Pravijo, da je tedaj razvijal svoj program kot prihodnji mož. Po narodnosti ga sicer bolj prištevajo mej Nemce nego Čehe, vendar se strinja splošna sodba v tem, da bi bil, če bi zasedel to mesto, obče priljubljen.

Davek na vožne karte.

Pred nekaj dnevi so poročali razni listi, da prideta načrta o davku na železniške vožne karte ter o znižanju cene za živinsko sol v zbornici v razpravo še pred zaključkom budgetne debate. Valed tega so se oglasili zopet glasovi pro in contra nov. davku. No, naglašati treba, da so glasovi pro zelo redki; najti jih je mogoče doslej le v vladnih organih. Načrtu nasprotujejo sedaj tudi skoro vse nemške stranke in sicer radi tega, ker se je pokazalo, da vlada za odpravo mrtvic in pa ureditev plač diurnistom ne potrebuje novih dohodkov, ker si lahko pomaga z blagajniškimi preostanki. — Nemški poslanci so baje preračunali, da ima vlada v to svrhu na razpolago 55.5 milijona kron. Že koncem leta 1900 je pokazal računski zaključek o državnem gospodarstvu, da je bilo tedaj 49 milijonov kron čistega prebitka. Koncem lanskega leta je pa ta prebitek narastel na 55.5 milijona, ker se je pokazalo, da so bili dohodki mnogo večji, nego se je proračunavalo. Iz tega razloga bodo torej nemške stranke glasovale proti davku na vožne karte.

Volivne sleparije na Ogrskem.

Kraljeva kurija v Budimpešti je predvčeranjim razveljavila izvolitev Košutovca dr. Egry-ja, ker se je dokazalo, da je svojim volivcem »povrnil stroške«, ki so jih imeli ob volitvi. Izvoljen je bil proti kandidatu ljudske stranke, ki ima upanje, da si sedaj morda pribori še en mandat, če se namreč ne najde zopet nasprotni kandidat, ki bo »povračeval stroške« najetim volivcem. — V kratkem se razveljavi tudi mandat liberalnega posl. Gorove, ki je svojim kortešem »posodil« nad 200.000 kron v volivne namene. Tako so se doslej »delale« volitve na Ogrskem, ker ljudska stranka še ni imela potrebnega vpliva.

Odstop ruskega naučnega ministra.

Rusija je v kratkem času izgubila že drugega ministra. Minulo soboto je namreč podal ostavko ruski naučni minister Wannowsky kot žrtva Pobedonosceva. Mož je namreč hotel v nekoliko modernejšem smislu reformirati rusko srednješolstvo ter je izdelal v to svrhu potrebni načrt, s katerim so bili razun Pobedonosceva vsi zadovoljni. Ta pa je tako dolgo pritiskal na carja in mu slikal pošast, ki preti baje ruski starokopitnosti, da se je konečno car udal in odrekel načrtu podpis. Pa tudi ob nemirih ruskih velikošolcev se je Wannowsky zameril krogom, ki imajo še vedno v rokah svo rusko vlado. Hotel je oprostiti večje število dijakov, provzročitelje nemirov pa kaznovati z njim primernimi kaznimi, a Sipjagin, ki je bil v tem oziru poslušno orodje Pobedonosceva, je vse oproščene odposlal v Sibirijo, ostalim pa kazni znatno poostril. Na ta način je stari general padel v nemilost pri višjih krogih in moral iti. Njegovim naslednikom je odbran neki Senger, dosedanji pomočnik v naučnem ministertvu. Hvalijo ga, da kaže »veliko enerzij«.

O umoru ministra Sipjagina.

O morivu ministra Sipjagina sedaj poročajo, da je 9. aprila došel iz Saratowa v Vyborg in se od tam vask dan vozil v Petrograd. Morilec Balmašev je očitno iskal ugodne prilike in se hotel natančno poučiti o vseh razmerah pri naučnem ministertvu. Na samokresu je iz previdnosti odstranil številko, da bi tako zbrisal vsak sled za tovarno in prodajalno samokresov. Vkljub temu so s povečevalnim steklom spoznali številko in tako prišli na sled nekaterim sodrugom Balmaševa, ki pride sedaj z njimi vred pred vojno sodišče. Notranji minister je namreč izdal odlok, da se mora vsa razprava vršiti pred vojnim sodiščem in uporabiti obenem nagli sod.

Vojna v Južni Afriki.

Iz Amsterdama prihaja senzacijselna vest: Predsednik Krüger je naznanil zastopnikom amsterdamskega časopisja, da je po njemu došlih informacijah pričakovati, da se sklence mir v Južni Afriki

najpoznejše do konca maja. Krüger se poda v Južno Afriko.

Iz Londona se pa poroča: Po poročilu »Daily Expressa« je baje (aha!) angleška vlada dobila dokaze, da bo (!) velik del Burrov kapitaliral, tudi ako bi mirovna pogajanja se končala brez zaželenega rezultata. Proti Krügerjevemu povratku v Južno Afriko vlada med vladnimi poslanci velika opozicija.

Buri so pri Fiksburgu tri angleške častnike in tri vojake ustrelili, 3 častnike in 19 mož ranili.

Iz brzojavk.

Naslednik Horanszkega. Iz Budimpešte se poroča, da utegne postati bivši ministerski predsednik grof Julij Szapary novi ogrski trgovski minister. Tudi grof Janez Hadik se oglašja kot kandidat. — Wolf priobčuje izjavo, v kateri trdi, da je izmišljen, da bi dobil od sladkornega kartela kaj denarja. — Trozveza se, kakor zatrjujejo razni listi, ponovi popolnoma v sedanji obliki. — Nižjeavstr. nemška telovadna društva so imela shod, na katerem je bila predložena resolucija, s katero bi se izjavila, da stoji za Wolfom. Na shod je prišel Schönerer, ki je dejal, da je Wolf politično in osebnostno brezčasten. Dr. Folcher je proti temu protestiral in Schönerer je dejal: Schönerer se ne laže. Kar trdi je res, dokler se nasprotno ne dokaže. Na opazko, da so Vsenemci na Češkem za Wolfa, je dejal Schönerer: »Kaj me ti brigajo, to niso Vsenemci, ampak nezadovoljni liberalci«. Društva se bodo tekom štirih tednov izjavila v resoluciji. — Zmešnjave v Ameriki. Iz New-Yorka se poroča: Neki v Colon povrnivši se parnik naznanja, da so kolumbijske vladne čete zopet zavzele Bochas de Toro. Iz Caracasa se poroča: Vladne čete so zopet zavzele Guiria. — V Yemenu postaja položaj vedno resnejši. Turška vlada namerava poslati tja 5000 jezdecev. — Pri volitvah na Francoskem bodo francoski katoličani oddali glasove tistim 224 poslancem, ki so glasovali proti kongregacijski postavi, in proti nim 303 poslancem, ki so glasovali zanjo. Volitve se vrše v nedeljo, 27. t. m. Popolniti je treba, kot smo že omenili, 591 mandatov, priglasi jih je pa 2480 kandidatov; mej temi je dobra polovica takih, ki kandidirajo na svojo pest. — Portfelj ogrskega trgovinskega ministra prevzame začasno ministerski predsednik Szell, dokler ne bodo završena nagodbena pogajanja. — Buriza v Berlinu. Predsednik Stein je po zastopniku dr. Leydsu izročil berlinskemu županu 500 mark za odškodovance povodom zadnjega naliva. To pač kaže, da burske blagajne še niso prazne.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. aprila.

Kanonično vmeščeni so bili 66. gg.: Mihael Horvat, dne 23. apr. na župnijo Turjak; danes pa Nikolaj Križaj na župnijo Ovsike, Avgust Turk na župnijo Ihan, Frančišek Kosir na župnijo Koroška Bela.

Šolske vesti. V zadnji seji dež. šol. sveta je bil defin. učitelj g. Fr. Mercina na Gočah premeščen na štirirazrednico v Senožečah, prov. učiteljica gdna Marija Peče v Št. Lovlu pri Preboldu nameščena kot definitivna na dvorazrednico na Rakeku, definitivno na sedanjem mestu pa je postal prov. učitelj g. Jos. Lapajne na trirazrednici v Cerkljah. Vpokojen je učitelj v Čatežu pri Trebnjem, g. Peter Pogajnik. Prošnja občine Ržiše za ustanovitev šole v Lokah je bila odbita.

Imenovanji v sodni službi. Višje tržaško deželno sodišče je imenovalo sodna praktikanta dr. Emanuela Pečiča in Josipa Sancina iz Skednja avskultantoma.

Prilavniški dom. To koristno društvo je imelo danes svoj občni zbor. Udov je 266. Dohodkov lani je bilo 4912 K 46 h. Skupno s prejšnjimi dohodki ima zdaj društvo 28.431 K 36 h. Gospod Kržiž je društvu naklonil dohodke od »Vrtca« in od knjižn. »Nedolžnim srcem«. V odbor so bili izvoljeni dosedanji odborniki gg.: kanonik And. Zamejic, msgr. Ant. Zupančič, Jakob Vodeb, dr. Vinko Gregorič, Mih. Bu-

lovec, Al. Stroj, Anton Kržišč, Josip Siška, Ant. Mayer, Mavr. Sarabon, J. Gerkman in Ivan Janežič, pregledovalec računov pa dr. Ivan Janežič. Priporočamo vsem somišljenikom to koristno društvo, katerega namen je pač dovolj znan. Zlasti priporočamo v ta namen »Vrtec« in »Angelčka« ter knjižice gospoda profesorja Kržišča.

Akocija za »Dijaški dom« v Celju. Kakor se nam iz najrazličnejših strani sporoča, vzbudil je poziv za ustanovitev »Dijaškega doma« celjskega v vseh narodnih vrstah najprijaznejši odmev. Iz dobro poučenih krogov najbližje interesovanih zatrjuje se nam pa, da se bode ustanovitev vršila popolnoma gladko in da se ni bati nikakršnih znatnih ovir. Akademski agitacijski odbor, ki je širom domovine razposlal v ta namen nad poldrug tisoč pozivov, prosi pa tem potom vse rojake, ki morebiti niso dobili posebnega poziva, da to blagohotno oprostijo. V tako kratkem času nam ni bilo mogoče izvedeti natančnih naslovov vseh narodnjakov in narodnjakinj, ki bodo pa kljub temu gotovo ravno tako požrtvovalno sodelovali v dosegu našega namena. Agitacijskemu odboru za zdaj ni mogoče v domovini osebno vplivati na brzo prispevanje za »Dijaški dom«. Zategadelj prosimo vse prijatelje narodnega šolstva in zatiranega obmejnega slovenstva, naj v svojem krogu blagohotno agitirajo za prispevke. Zlasti se udajamo veseli nadi, da bode slovensko narodno ženstvo, ki je s svojo tolikrat sijajno dokazano narodno požrtvovalnostjo doseglo velike vspehe v Ciril-Metodovih podružnicah, tudi tokrat porabilo svoj vpliv za nabiranje prispevkov pri onih, ki še morebiti oprezajo in se obotavljajo. Najmanjši prispevek, ki nikomur ne bo prehudo djal, bomo hvaležno zabeležili. Kamen do kamena je pa palača! Vemo sicer, da ne bode nobenega denarnega zavoda ali drugega zastopa ali društva na Slovenskem, ki bi kolikor toliko ne pripomoglo, toda opozarjamo na izvanredno važnost hitrih odlokov v zadevi celjskega »Dijaškega doma«. Ker natančneje na tem mestu ne moremo govoriti, ponavljamo le še enkrat zaključek našega zadnjega poziva, da dvakrat dá, kdor hitro dá. Brez odlašanja in brez obotavljanja torej! gosпода! Žrtve, ki jih v ti zadevi storimo, bodo se bogato obrestovale! Kakor že zadnjič povdarjano, vsi denarni prispevki naj se pošiljajo naravnost na naslov: »Dijaški dom v Celju«, ali pa na ime načelnika, dr. I. Dečka ta v Celju. — Akademski agitacijski odbor v Gradcu.

V liberalni Ilirski Bistrici bile so v nedeljo volitve v občinski zastop. Česar bi se nikdo ne nadejal, se je zgodilo. Voljen je bil namreč uzoren katoličan, trgovec in krčmar g. Josip Tomšič za odbornika. Tudi v Bistrici začelo se je daniti, ljudstvo izpregledava. G. Tomšič je mož na svojem mestu. I. in III. razred ga bodeta volila najbrže za bodočega župana. Uzorno je upravljal vodstvo deželne naklade; županstvo Ilir. Bistrica mu je zato lahko hvaležna.

Opečena »inteligenca«. Iz Sv. Jurija o b T a b o r u se nam piše 23. aprila: Notico »Vzor mladeniških družb«, ki jo je prinesel »Slov. Narod«, so ponatisnili nekateri drugi njemu sorodni časopisi. Seveda se vsa ta »compagnia« zopet laže. Kmalu potem, ko se je mladeniška slavnost končala, razšli so se mladeniči čisto mirno. Da je bila vsa družba pijana, more trditi le zloben obrekovavec. Mladeniči, ki so v ml. družbi, se tudi niso nikjer pretepali, še manj pa koga napadali, ampak eden naših fantov bil je pozneje napaden od nekega prijatelja in čitatelja »Rodoljuba«; ta človek pa seve ni bil nikdar ud mladeniške družbe. Dopisnik pravi tudi v oni zlovoljni notici: »Vse stvar ima c. kr. žandarmerija v rokah in gotovo ne odide nobeden zasluženi kazni«, in to se je tudi zgodilo. Napadalec in prijatelj »Rodoljuba« je dobil tri dni zapora, dopisnik dotične notice pa — dolgnos. In to je bilo vse!

Slovenska smaga. Pri občinskih volitvah v Majšbergu pri Ptuju so zmagali Slovenci. Pristaši ptujkega Orniga so propadli.

Toča v Vipavi. Predvčeršnjim popoldne okoli 1. ure so imeli v Vipavi, Vrh-

polju, na Colu in v nekaterih drugih bližnjih krajih veliko nevihto z gromom in bliskom in konečno s točo. Skoda je tem večja, ker je padala kot leščniki debela toča in so mladike na trti že precej pognale. Kajpada ljudje niso bili pripravljeni na tako zgodnjo točo in vsled tega tudi niso streljali, razun v občini Budanje, a še tu so imeli pri tem nesrečo. Pri streljanju se je namreč znatno opeknel bivši sedmošolec, sedaj občinski tajnik Josip Ferjančič, kateremu se je smodnik preneglo vnel.

Vodovod na Vrhnikih. Na Vrhnikih zgrade v kratkem vodovod. Vodo bodo napeljali iz dveh studencev »V stajah« po 2-6 km. dolgih ceveh v nabiralnik in odtod v trg. Komisijski ogled in obravnava se vrši dne 9. maja dopoldne.

V Marenbergu je otvoril odvetniško pisarno g. dr. Fr. Pikel.

V Celovcu je v bolnici umrl knez Ludovik Porcia.

Občinskih volitev v Celovcu se letos udeležijo tudi soc. demokratje.

Celjski policaji hočejo tožiti »Domovino«, ker jim je očitala, da se povodom zadnjih naborov, ko so slovenski fantje prišli s trobojnicami v mesto, niso vedli pravično. Ako tožijo, bodo s tem preskrbeli svetu zanimivo sliko o razmerah med celjsko policijo.

Uboj v Ljubnem. Iz Ljubnega na Gorenjem Štajarskem se poroča o žalostnem dogodku med slovenskimi delavci: Delavca Procenar in Kralj, ki sta šla po cesti z dvema dekletoma, napadli so delavci Ignacij Cerič, Jožef Dolinšek in Franc Ceglar ter so jima hoteli iztrgati dekleta. Dolinšek je vrgel Procenarja na tla, Cerič in Ceglar pa sta ga obklala z nožmi in mu zadala dovet ran. Procenar je umrl v bolnici.

Podsut grobokop. V Ljubnem na Štajarskem je 24letni delavec Rupil kopal na pokopališču jamo za umrlega dr. Homana. Zemlja se je na grobokopa podsula ter ga zadušila.

Novo pevsko društvo so ustanovili v Boljuncu. Nove mu pevskega društva so dali ime »Prešeren«.

Ljubljanski sidarji so predložili podjetnikom svoje zahteve za skrajšanje delavnega časa. Zidarji so tudi tesarji izročili na magistratu spomenico, v kateri zahtevajo 10urni delavnik. Podjetniki se napram tej zahtevi drže pasivno in pravijo, da ne dovolijo 10urnega delavnika. Za slučaj stavke stavkalo bi nad 1200 delavcev, seve če se stavki pridružijo tudi italijanski delavci.

Poletni vozni red na gorenjski, dolenski in kamniški progi uvede se s 1. majnikom. Vlaki — osebni in tovorni — vozili bodo popolnoma po istem redu, kakor v zimskem času. Kakor v prejšnjih letih vozila bodeta tudi letos ob nedeljah in praznikih od 1. majnika do koncem oktobra na kamniški progi vlaka 2158 in 2159 in od 1. junija do koncem septembra na gorenjski progi med Ljubljano in Podnartom vlaka 1723 in 1724. Direktni voz I. in II. razreda med Ljubljano in Prago pri popolnanskem oziroma dopoldanskem gorenjskem vlaku odpade. Med Dovjem in Jesenicami otvori se v najkrajšem času postajališče: Hrušica in bodo vsi osebni vlaki v času od 4. ure zjutraj do 7. ure zvečer tam postajali.

V areni. K včerajšnji velezanimivi predstavi mlle. Marguerite se je zbralo mnogobrojno občinstvo, ki je z največjim zanimanjem sledilo bogatemu in izbranemu programu. Henrik Blank se je skazal spretnelega prestidigitatorja in je žel pri občinstvu s svojim frapantnim proizvajanjem občno pohvalo. Tudi kot ventrilokvist je vzbudil s svojimi naravno komičnimi prizori in s humorističnimi dovtipi pri vseh gledalcih nedeljeno zanimanje. G. Charles Pauli je virtuožno posnemal razne tiče, kakor na pr. kanarčke, kosa, škranjčka, prepelico itd. in razne domače živali, na pr. pujske, svinje, konje, osla in podal naposled še dovršen koncert zaljubljenega mačka, za kar mu je zbrano občinstvo občno ploskalo. Velezanimivo je bilo slišati, kako je v neki narodni ruski pesmi s samimi rokami ob spremljevanju glasovira imitiral slavto. G. Hanny Lusca je predstavljala pristno Tirolko in je zabavala občinstvo z izbranimi »jod-

ljijs«. Vrhunec predstave je bilo proizvajanje mlle. Marguerite, ki je s svojim neustrašenim in samozavestnim nastopom sredi med levi vzbudilo pri občinstvu vseobčo simpatijo. Dobro dresirani levi in levinje so se drvili mimo elegantne krotilke, skakali čez ograjo, delali razne skupine, pokoreš se včasih le z vidnim gnevom njenim poveljem. Ko je mlle. Marguerite vtaknila v žrelo najlepšega leva najprej roko, in nato še glavo, zavladala je v areni mučna tišina. Občinstvo je strmeče in s strahom sledilo njenim proizvajanjem in ko je stopila iz kletke, jo je pozdravilo s podvojenim ploskanjem. Prava narava levov pokazala se je pri krmljenju, ko so se z grozovitim rjoventjem trgali in pulili za meso. Zanimivi programi in dovršeno proizvajanje »le belle Marguerite« je porok, da se bode arena napolnila tudi pri nadaljnjih predstavah.

Iz maščevanja zabodel je minuli četrtek 19letni Jan. Bogataj z Dol. Dobrave 35letnega posestnika Sim. Selaka v Todražu pri Trati in mu zadal eno smrtno in več manjših ran. Bogataj je storil ta zločin iz maščevanja, ker mu je Selak kot varuh prepovedal obdevanje z nekim dekletom.

Mrtvo truplo 55 do 65 let starega moža so našli v soboto v gozdu »Srednji graben«, kakih 20 minut od gradu Kolovec. Na glavi je imel globoko preko ušes potegnjeno kapo, na spod. hlačah je pa bilo znamenje J. D. Umrl je pripadal bržkone delavskemu stanu.

Poskušen roparski umor. Predvčeršnjim okoli 11. ure dopoldne se je na krajni cesti pri Laškem na Spodnjem Štajarskem zgodilo strašno dejanje. Posestnica M. Lečnik, mati peterih otrok, je bila napadena na cesti od okoli 40 let starega lopova, ki jo je z udarci na glavo pobil na tla in ji uropal 12 glđ. Storilec je nato slekkel svojo okrvavljeno srajco ter jo vrgel proč. Nato se je podal k brivcu v Laško, kjer si je dal odstraniti brado ter je prosil, brivca naj mu preskrbi novo srajco, ker je svojo umazano srajco vrgel proč. Brivec mu je to preskrbel in bil za to dobro plačan. To je vzbudilo sum. Nato je storilec si kupil še uro in pil v gostilni. Ko se je skoro nato razširila vest o storjenem zločinu, so ga takoj prijeli. V zaporu je skušal skriti tudi svoj okrvavljeni telovnik. Napadena Lečnik je tako nevarno ranjena, da se dvomi, da bi okrevala. Storilec pravi, da je doma iz ptujke okolice.

Tat vlomil je minule dni pri posestniku Fr. Crčku v Dobrnjih v času, ko ni bilo nikogar doma. Odnesel je 30 K gotovine in efektov za 40 K, ni se pa dotaknil 300 K, ki so bile v isti omari.

Radi detomora so prijeli Rozalijo Valant, dekle v Gorici pri Mošnjah. Svoje novorojeno dete je tako dolgo nabijala po glavi, da je je ubila. Umorjeno dete so našli že prej v Črnicu.

Pogrešajo od 22. t. m. slaboumnega Jan. Jalena, p. d. Goričarjevega iz Šiške.

Samomor jednoletnega prostovoljca. V svojem stanovanju pri Sv. Jakobu ustrelil se je v Trstu 21letni jednoletni prostovoljec 97. pešpolka Anton Jerič. Ob deveti uri zvečer se je mladenič podal v svojo sobo, iz katere se je pol ure pozneje začul močan strel. Ko so njegovi stariši in vsa družina planili v sobo, ležal je mladenič ves v krvi mrtev na svoji postelji. Vzrok samomoru je bila — »nesrečna ljubezen«. Vest, da se je mladenič usmrtil, ker je padel na častniškem izpitu, ni resnična, ker jednoletni prostovoljeci delajo častniške izpite še le proti koncu oktobra, sedaj smo pa še le v aprilu.

Tisoč psov pokončali so v zadnjih tednih po Štajarskem in Koroškem radi stekline. Nad 70 ljudi je bilo popadenih, od teh jih je mnogo umrlo. Pasji kontumac je sedaj proglašen za vse kraje od Beljaka do Simeringa.

Stavka v Trstu. Predvčeršnjim je imel obrtni nadzornik Coglijevina dolgo posvetovanje s stavkujočimi pri tvrdki Navalii in v tehničnem ustavu (Stabilimento tecnico). Kot temelj razgovorom so se vzele koncesije, ki jih je pripravljen dati »Stabilimento« delavcem, ki so plačani pod 3 K na dan. — Z drugimi stavkujočimi sta obravnavala Ucekar in Chiussi, da bi šli na delo. Mnogo jih je šlo že domov v tržaško okolico. Do-

povedovali so jim, da bo okoli 3000 oseb trpelo, če ne grejo na delo. Oni, ki so bili pri shodu navzoči, so obljubili, da bodo nagovarjali tudi druge, naj grejo delat. — Socialna demokracija je sklenila, da je zoper štrajk v tovarni Navalii. Socialisti se že boje posledic za svojo stranko, če bi se štrajk izjalovil. — V »Stabilimento tecnico« in v Lloydovem arsenalu stavkajo vaki kotlariji. — Lastniki zalog oglja so ugodili zahtevi svojih uslužbencev po nedeljskem počitku, počenši od nedelje 4. maja do vstetega meseca septembra.

Reforma lekarništva. Ministerstvo je naročilo političnim oblastvom, naj se poskrbi za sukcesivno pomnožitev lekarn, ne da bi obstoječe trpele občutnejšo škodo, naj se odpravi dosedanja počasnost pri reševanju lekarniških zadev ter presojanju sposobnosti prositeljev za nove koncesije in uredi postopanje pri ustanovitvi oziroma prodaji lekarn.

Vsenemiko. Včeraj smo sporočili, da pride Wolf-Schalkova stvar pred častno razsodišče Schalk pravi, da bo povedal hude stvari. Wolf mora imeti silno slabo vest, ker je pred častnim sodom, kakor pravijo Vsenemici — »auskneifal«. Rekel je namreč, da se le tedaj podvrže razsodišču, če mu Schalk že naprej pove, kaj bo spravil pred razsodišče. Schalk pa pravi, da naj Wolf le počaka, bo že vse povedal, ko bo sodišče sestavljeno. Zdjaj pa Wolf igra »uzaljenega« poštenjaka in pravi, da mu zdaj ni mogoče priznati razsodišča. Lepi ljudje, ti Vsenemici — kakor nalašč zato, da se zvezujejo z njimi naši liberalci!

Dobavni raspis. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se poroča, da se bo 8. maja t. l. vršila pri okrožni finančni prefekturi v Sofiji ponudbena razprava zaradi dobave majhnih kovinskih predmetov, ki se bodo potrebovali za obrat drž. železnice. Približna vrednost dobave znaša 47062 frk. in 15 cts. kavicja 2353 frk. 11 cts. Rok za izvršitev dobave je določen na 3 mesece.

Ponudbena razprava. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se je naznanilo, da se bo dne 1. maja t. l. vršila pri okrožni finančni prefekturi v Sofiji ponudbena razprava glede dobave kovin, ki se potrebujejo za drž. železnice. Približna vrednost dobave znaša 65.795 frk. 50 cts.

Eksportnim tvrdkam, katere imajo v Argentini kupčijske zveze, ali pa nameravajo stopiti tam v kupčijske zveze, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice prevod dekreta argentinske vlade glede uvedbe izvoznih certifikatov za vnanji trgovinski promet z Argentino na upogled.

Dobavni raspis. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se poroča, da se bo 7. maja t. l. ob 10. uri vršila v vojnem ministerstvu v Bruselju ponudbena razprava glede dobave različnih predmetov, ki se bodo v l. 1902 potrebovali v vojaških bolnicah. Med drugim je dobaviti 400 tkanih spodnjih jopic, prevleke za blazine, brisače in žepne robce, predpasnike, rjuhe, jopice, žimnice, slavnice, vedra iz valjane železne pločevine, nože, žlice, vilice, posoda za premog, lopate, sekire, metle, krtače itd. Prepis ponudbenega raspisa je na vpogled v pisarni gori imenovane zbornice.

* * *

Najnovije od raznih strani. Mesečen? Sin češkega drž. posl. Kubra, gimnazijec, je pri opazovanju meseca pal skozi okno in obležal mrtev. — Hudo slano so dobili na Ogrskem. Sosebno mnogo trpi sadno drevje, ki je bilo že v cvetju. — Razžaljenje našega cesarja. V Eibfeldu na Nemskem je bil tožen založnik Wiemann radi razžaljenja našega cesarja. Predmet razžaljenja je bila knjiga »Cesar Franc Jožef in jezuitje«. Na splošno začudenje je bil Wiemann oproščen. Drž. pravdnik je sedaj naznanil pritožbo ničnosti. — Holandska kraljica j, sedaj izven vse nevarnosti. Bolezen je nastala baje vsled nesrečnega poroda. — Zaveza hrvaških industrijcev se snuje za Hrvaško in Slavonijo. — Rodbina zgorela. V Kovnu na Ruskem so napadli roparji poslopje gostilničarjevo. Zvezali so vse gostilničarjevo rodbino, obstoječo iz sedmih oseb, ter jo povezali v hiši, katero so potem zažgali. Vsa družina je zgorela. — Medicincev nedostaja. Na vseh osmih vseučiliščih študira medicino samo 3299 dijakov, torej dosti manj, kakor kako drugo stroko.

Ropar Musolino. Dne 22. t. mes. je bil že peti dan obravnave proti laškemu roparju Musolinu. Ropar je zaslusane priče neprenehoma motil z vprašanji ter jim naposled pričel groziti. Mater od njega ustreljenega Zuccolija je strahovito opeval. Predsednik je zapovedal orožnikom, naj obtoženca takoj odpeljejo nazaj v ječo. Musolino

je sodnemu dvoru zapretil s pestjo in zakričal: »Nikdar več me ne vidite!« Obravnava se nadaljuje v odsotnosti Musolinovi.

Najnovjša iznajdba. Zopet eden! Jezuit Odenbach, profesor kemije v zavodu sv. Ignacija v Clevelandu, je iznašel stroj, ki naznanja vihar tri ure prej, predno se vihar prične. Ta stroj bo velikanske važnosti za preprečevanje nesreč.

Ladija, v kateri je cerkev in bolnišnica. Angl. kraljica Aleksandra je dala napraviti tako ladijo, da se v nji nahajajo razni zdravniški pripomočki in tud: Roentgenov aparat. Ladija je določena za ribiče v severnem morju, ki so večkrat nad eden mesec od doma. Veljala je 36.000 mark. Ime ladiji je »Aleksandra«.

Morilec starišev. Na grozovit način je umoril svoje stariše delavec Iron Chortink v Bukovini. Ker mu oče ni hotel prepustiti posestva, čakal je očeta, ki se je vračal s sejma, ter ga ustrelil v prsa. Mrtev se je oče zgrudil. — Sin je nato zagrabil puško ter mahal po očetovi glavi toliko časa, da jo je popolnoma razbil. Sel je nato domov ter izvalil svojo mačeho iz hiše, češ, da je tuja živina udrila na vrt. Žena je nič hudega sluteč, šla na vrt. Chortink se je priplazil za njen hrbet ter jo pobil s puško na tla. Chortink je bil obsojen na smrt. Sodni dvor ga je predlagal v pomiloščenje. Nakrat pa je Chortink izjavil, da ga je k umoru zapeljal njegov stric. To se je izkazalo kot izmišljeno in sodni dvor je vsled tega svoj predlog za pomiloščenje, kakor smo poročali, preklical. Te dni je Chortinka obesil praški krvnik.

Kotiček za liberalce »Učiteljski Tovariš« širi omiko! Ta list piše: »Gimnazija vendar ne more klerikalcev posebno intenzivno zanimati, saj se boje šole.« Gospod pri »Tovarišu«! Koliko »intenzivno« ste se pa vi »zanimali« za gimnazijo, ko ste naredili že iz spodnjih razredov iz nje svoj »ekskodus«? Sicer se ponša zadnji »Tovariš« s svojo latinščino, a je nekoliko preveč na liberalno plat zavozil pri tem. Hoteč namreč reči, da je neko društvo zamrlo, jo je urezal po latinsko takole: Tisto društvo je že »demortuis.« Sicer pa podaje »Tovariš« nepobitne dokaze, da razume tudi italijanščino, kajti s slastjo ponavlja besedi: »tutti quanti« (pravično pisano). Kaj to, še celo francosko zna, kombinirano z nemščino! Piše namreč: »Ni treba niti censorjev a'la dopelt BB« (str. 94.) Seveda jo je tu tudi bolj po napredno zavil »a'la«, mesto »a'la«. Pa to je jasno, da mi ne moremo o tem poučevati pedagoško izobraženih strokovnjakov, saj so oni nši poklicani učitelji! Stari »Rešetar«, ki ima pravico, da piše v listu »naprednega« učitelstva najgorje »inteligentnosti«, se je navdušen za to »splošno« omiko začel podpisavati »Rešetar«. Ker je seveda malokdo tako duhovit, da bi razumel ta globokoumni dovtip, zato je svoj podpis tudi razložil: »Rešetar — rešetar, po vzgledu restauračije.« On zna francosko! Kaj še, on v svoji visoki izobrazbenosti globoko zaničuje sedanji francoski pravopis, ker kot nadčlovek in naprednjak gleda že za stoletja naprej in diktira »reakcionarnemu« francoskemu pravopisu nove zakone. Zato nas je občelo posebno čustvo, ko se je zopet czrl ta list na nas uboge klerikalce, in zavedajoč se svoje neskončne, po »intenzivnem zanimanju« z gimnazijskimi razredi pridobljene superioritete, nas je uničil z besedami: »Hudimantja«, »klerikalni kričadi«, »kristjani božije«, »naduti ljudje«, »škandale«, »lažnivci«... Klonili smo duhom...

Društva.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem.) Dne 26. aprila t. l. vrši se v deželni bolnici ob 1/2 6. uri zvečer redna mesečna seja. Dnevni red: 1. Naznanila predsedništva. 2. Pogovor o praznovanju društvene 40letnice. 3. Demonstracije. 4. Slučajnosti. — V Ljubljani, dne 21. aprila 1902. — Dr. Kopriva, t. č. predsednik.

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Škofji Loki) priredi v nedeljo 27. aprila slavnosten večer v proslavo slavnega vladanja Nj. Svetosti Leona XIII. po tem-le vspredu: Papeževa himna Ign. Hladnik, za moški zbor. Slavnostni govor. Govori Ign. Zaplotnik. »Valček«, udarja tamburaški zbor. »Venček hrvatskih narodnih pesmi«, udarja tamburaški zbor. Uvodni govor k igri stanovitni kraljevič. Igra Stanovitni kraljevič. Španski spisal Don P. Calderon dela Barca, poslovenil dr. M. Opeka. K obilni udeležbi vabi odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 24. aprila. Državno sodišče je danes razsodilo v zadevi dr. Heroldovih dijet in češke pobotnice, da je vlada dolžna tekom 14 dnij izplačati dr. Heroldu dijete v znesku 2184 kron s 5 odstotnimi obrestmi in da mora vlada plačati tudi pravdne stroške z znesku dve sto kron.

Dunaj, 24. aprila. (C. B.) Poslanska zbornica je završila razpravo o »direktnih davkih«.

Dunaj, 24. aprila. Dr. Körber je dejal nekaterim časnikarjem, da je nov tiskovni zakon že gotov in da je blagohoten za časnikarstvo. Predsednik Vetter je izjavil, da v tej sesiji reforma tiskovnega zakona še ne pride na vrsto.

Dunaj, 24. aprila. Predsednikom delegacije je predlagan Javorski, ki se pa brani. Ako Javorski ne sprejme, bo predsednik Baernreither.

Dunaj, 24. aprila. Vsenemci so z novim udarcem zadeli Wolfa. Ker so včeraj omenili v interpelaciji, da je Wolfova »Ostdeutsche Rundschau« dobila denar od sladkornega kartela, izjavil je Wolf, da on ni nič osebno sprejel, pa da tudi za to nič vedel ni. Nato se je čulo, da je dotično svoto prejel administrator »Ost. Rundschau« Gutmann, ki je dal danes nekaterim poslancem pojasnila.

Danes priobčuje »Ostdeutsche Rundschau«, da je Gutmann izstopil iz zaveze in da je odložil tudi vsa častna mesta v nemškonskacionarnih društvih. Ta vest je silno senzacionalna. Zakaj Gutmann odstopa, ako je »Ostdeutsche Rundschau« nekriva, zakaj se je Wolf strinjal s pisavo »Ostdeutsche Rundschau« v zadevi sladkornega kartela?

Dunaj, 24. aprila. »Extrablatt« javlja, da namerava Wolf odložiti svoj mandat.

Zagreb, 24. aprila. Hrvaško časopisje zahteva, naj bo novim ogrskim trgovskim ministrom imenovan kak Hrvat, ker odkar ima Hrvaška skupno upravo z Ogrsko, še ni bil Hrvat na tem mestu.

Umrli so:

21. aprila. Jurij Končan, dninar, 60 let, Zvonarske ulice 7, plućnica. — Iva Senekovič, gimnazijskega ravnatelja hči, 19 let, Tomanove ulice 10, jetika. — Leopold Bobek, izvošček, 48 let, Radeckega cesta 2, jetika.

V bolnišnici:

21. aprila. Marijana Bitenc, posestnika žena, 39 let, jetika. — Roza Zelinka, hči najemnika parne pile, 23 let, jetika.

22. aprila. Martin Seničar, črevljar, 56 let, jetika.

Dunajska borza

dné 23. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101-65
Skupni državni dolg v srebru	101-55
Avstrijska zlata renta 4%	120-35
Avstrijska kronna renta 4%	99-55
Ogrska zlata renta 4%	119-95
Ogrska kronna renta 4%	97-75
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1598--
Kreditne delnice, 160 gl.	674-50
London v ista	240-25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-25
20 mark	23-44
20 frankov (napoleonidor)	19-08
Italijanski bankovci	93-20
C. kr. cekini	11-28

Meteorologično poročilo.

Višina vod. stolpca 308,2 m. srednji srednji tlak 756,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetecvi	Nebo	Počasnost v sek.
23. 9. zveč.	734-9	14-9	sr. jvzh.	oblač.	
24. 7. zjutr.	735-3	9-1	sl. jvzh.	jasno	0-0
2. popol.	737-8	17-4	sr. vzh.		

Srednja večerajnja temperatura 13-8 normale: 11-0'

Dobro sredstvo, da zdravi ostanete

da manj vina pijete!
je, manj pive pijete!
rogaški templjev vrelec pijete!

417 1-1

Zahvala. 515 1-1

Za premnoge izraze ljubezni polnega sočutja povodom smrti naše ljube hčerke, ozir. sestre, gospodične

Ivane Senekovič

kakor tudi za zelo mnogoštevilno spremstvo k zadnjemu počitku, za krasne vence in šopke in za ganljivo petje dijakov, izrekamo s tem svojo najrečnejšo zahvalo ter priporočamo ljubo rajnko v blag spomin.

V Ljubljani, dné 24. aprila 1902.

Žalujoči ostali.

Za ličenje kositernih predmetov, bronzovo imitacijo, broniziranje, kipov iz mavca, broniziranje ograj pri stopnicah, vse v najfinejši izvršitvi, priporočata se BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 26 11-8

Popolna oprava za specerijsko trgovino

in 1 portal (vhod) je na prodaj na Tržaški cesti št. 47 v Ljubljani. 437 3-2

Stoletna pratika dvajsetega stoletja

1901 — 2000

z načelno podobo v barvah in jako zanimivo, podučno in koristno vsebino. Sestavil doktor Gregorij Pečjak.

Stane v »Prodajalnici katol. tiskovnega društva (H. Ničman)« v Ljubljani, mehko vezana 1 K 30 h, v polplatnu 1 K 80 h, v polusnji 2 K. Po pošti 20 h več.

Št. 755.

Razglas.

Mestna hranilnica v Novem mestu razpisuje s tem

mesto praktikanta

za takojšnji vstop z adjutom mesečnih 60 K.

Prositelji morajo izkazati, da so izvršili nižjo gimnazijo ali realko in trgovsko šolo ali popolno srednjo šolo ter morajo biti saj 18 let stari, popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi, ter biti prijaznega in uljudnega vedenja.

Prošje so vložiti do 10. maja 1902.

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Novem mestu.

Otvoritev notarske pisarne v Ljubljani.

Podpisani dovoli si naznaniti, da prične uradovati s 1. majnikom t. l.

Na Brežu hiš. št. 16, v pritličju;

od 1. avgusta t. l. naprej pa se nahaja njegova pisarna

v Miklošičevih ulicah v pritličju Jénkove hiše nasproti novi justični palači.

Dr. Rupert Bežek

498 5-3

e. kr. notar.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 184 40